

förklaring till den innebörd som syndafallet, Isaks offrande, Sinson och lejonet ha ägt. Det hade kanske varit på sin plats att erinra om dopets betydelse i läran om arvsynen och den roll de gammaltestamentliga frälsningsscenerna spela i medeltidens exegetik. Av nytestamentliga scener förekommer korsfästelsen talrikast — helt naturligt i sammanhang med dopets roll i försoningsläran. Enstaka figurer återges också såsom änglar och helgon. Bland symboler märkas en enkel dopscen i form av ett barn (föreställande själen, stundom med en ängel). Andra symboler äro korslammet, den helige andes duva, korset, livsträdet (som kan anspela på Upb. 2:7 och 22:2), evangelistsymboler o. s. v. Mycket vanliga äro också manshuvud, som återges på foten. Ibland kan det vara anledning att tro på en anspelning på de fyra paradisdörrarna, som i utländsk funtskulptur är ett vanligt motiv. Förf. anser också möjligt att de äro en magisk framställning.

Bokens sista avsnitt redogör för importerade funtar. Helt naturligt intar Skåne och Gotland en viktig plats i denna konstimport. Man lägger märke till den påfallande rika bildriktighet på dessa dopfuntar, som på ett intressant sätt utfylla bilden av svensk funtproduktion. Utom dessa tidiga bildsmyckade funtar märkas ett stort antal gotiska dopfuntar av mera speciell typ.

Mackeprangs imponerande verk är en stor gåva till dansk forskning, och till dansk kultur och dansk nationalkänsla och — varför icke? — till nordisk samhörighet. Man förstår det av dessa rader i förordet: »I en ond haard Tid ser denne Bog Lyset. Maatte den blive taget for god som et Vidnesbyrd om, at vi ogsaa paa det snevre Omraade, den behandler, ikke slavisk har kopieret det fremmede, der kom til os, men maegtet at omsatte det til godt og kraftigt Dansk».

Bengt Cnattingius.

Recensioner.

Ny homiletisk litteratur.

<p><i>J. A. Hammers: Nådens budskap.</i>
S. K. D. 1:50.</p> <p><i>Ivar Hylander: Det omistliga.</i>
S. K. D. 3:75.</p> | <p><i>John Nilsson: I jält. S. K. D.</i>
1:75.</p> <p><i>Anders Frostensson: Tisteln och källan. S. K. D. 3:50.</i></p> <p>Nådens budskap innehåller sex radiopredikningar av domprosten i</p> |
|--|--|

Linköping. Som titeln angiver, är det »nådens budskap», som förkunnaren vill ställa i centrum, men starkt betonar han också, att »nådens budskap måste göras levande i tiden genom tjänande gärning». Det går genom boken en ton av energiskt uppfordrande allvar. Språket i dessa predikningar är enkelt och flärdfritt. Hammers är en folklig predikant, som med en rikedom av bilder och exempel gör sin framställning konkret och lättfattlig.

Av annat kynne är domprosten Ivar Hylanders »Det omistliga», en samling predikningar från hans tid som kyrkoherde i S:t Olai församling i Norrköping. »En ström går fram, vars flöden giva glädje åt Guds stad, åt den Högstes heliga boning», de orden ur den 46 Psalmen komma en i tankarna vid läsningen av dessa omsorgsfullt utarbetade predikningar, vilka med sin lugna och högtidliga rytm låta läsaren oavslåtligen förnimma »stillheten i den Högstes heliga boning.» Predikningarna äro så gott som samtliga hållna på högtidsdagar, vilket kanske kan ha bidragit till den högtidliga och avmätt värdiga formen. Men det är icke blott formen, som giver denna lilla predikosamling dess säregna märke. Den som med uppmärksamhet läser dessa predikningar skall finna mycket för både tanke och tro. En ödmjuk andakt präglar det rika innehållet.

I John Nilssons I fält är det helt naturligt icke så mycket av meditatív ro men i stället klang av stål och hård appell. Många manliga och allvarliga ord sägas i denna lilla samling soldatpredikningar och sägas utan tvivel på ett sådant sätt, att männen i vapenrock måste lyssna. Och därmed är väl ett primärt krav på en

soldatpredikan uppfyllt. Men liksom det finns en risk för den klart bibliska och bekännelsestroga predikan att gå över huvudet på lyssnarna, finns det å andra sidan en risk för den predikan, som till varje pris vill finna anknytningspunkt hos den mer eller mindre sekulariserade åhöraren, att bli tunn och kraftlös, trots kraftiga ord. Det kanske inte vore så farligt att även för beredskapsmän försöka predika om Kristus.

Tisteln och källan av Anders Frostensson är en sällsynt förnämlig liten bok. Det ovanligt vackra och genomskinliga språket är något, som man från första stund lägger märke till. Frostensson talar väl heller icke i första hand till gamla trogna kyrkobesökare. Många »främlingar och gäster» torde här känna igen så mycket av sin egen tysta nöd, att de icke kunna släppa denna bok, på ett innerligt sätt buren av vissheten om att Jesus än i dag »vandrar längs våra färdevägar», »osedd vid vår sida». Men det märkliga är, att Frostenssons förkunnelse på något förunderligt sätt är modern och likväl tidlös på samma gång. Den rör sig hela tiden om djupt väsentliga ting. Förkunnaren känner människohjärtats vrånghet. Han vet, att även den »förvandlade» kan en dag med kuslig klarhet få se, att han »innerst inne är samma tarvliga, gemena människa som förut.» Men han kan också visa vägen ut ur misströstan och förtvivlan. Vår frälsning få vi bygga icke på »något som vi själva är eller har gjort utan på vad Jesus är och har gjort för oss.» Frostensson är lågmäld i sin förkunnelse, utan alla later, men just därför lyssnar man villigt till det han har att säga.

Eric Nilsson.

Kyrkomusik.

Mässa för blandad kör a cappella av Albert Runbäck. Nordiska Musikförlaget.

Ett härligt prov på nutida svensk kyrkomusik! Mässan består av satserna Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus och Agnus Dei. Gloria är komponerat över nr 17 i 1897 års mässmusik och Credo över den gregorianska melodien ur 1697 års koralbok. Mässan är avsedd för liturgiskt bruk och en sådan sjungen mässa är en utomordentligt vacker uppgift för kyrkökören. Svårigheterna är synnerligen moderata. Stilen är, tämligen ovanligt för Runbäck, övervägande 4-stämmig homofon. Vilken kyrkokör som helst kan säkert med framgång ge sig i kast med den. Det är verkligen förnämlig nyttokonst.

O huvud, blodigt sårat. Koralkantat för bl. kör, soli, två violiner, violoncell och orgel av Sulo Salonen.

Världens Frälsare kom här och Jesus Kristus är vår hälsa ur »Åtta små koralmotetter op. 6 av Sulo Salonen.

Finnen Salonens namn är redan välkänt för svenska kyrkomusiker. Hans stil har en frisk kärvhet, som alltid fångslar, ofta frapperar och ibland kanske t. o. m. chockerar. Den blir aldrig ointressant utan präglas av en rik ingivelse, som skänker uppbyggelse och god behållning.

Av koralkantaten föreligger körpartituret. Det är en krävande körsats, som tar ganska litet hänsyn till stämornas omfång (man måtte ha famosa altar i Finland), men den klingar förträffligt. Kantaten består av 6 sater, alltså hela psalmen genomkomponerad. På körens del faller 1, 2, 4 och 6 versarna. Musiken präglas av en stark känsla för den höga tex-

tens innehåll, »tolkar» ofta på ett gripande sätt. Ett fullständigt partitur motses med spänning.

Av koralmotetterna är den förstnämnda den mest givande. Båda avsluter sig emellertid värdigt till föregående motteter i samma opus.

På bröllopsdagen. Vigselhymn för sång och piano (orgel) av Nils Eriksson. Nordiska Musikförlaget.

En mycket lyrisk sak väl värd att framföras i sällskap med de traditionella bröllopsmarscherna.

G. A.

Kyrkokonst.

Johnny Roosval, Sockenkyrka och Salomos tempel. Diakonistyrelsens Bokförlag, Stockholm 1943. 32 s. Kr. 2: 25.

I en liten rikt och vackert illustrerad skrift har professor Roosval framlagt några jämförelser mellan Salomos tempel och sockenkyrkan, närmare bestämt den romanska landskyrkan. Dess anordning och bildsymbolik känns i sina huvuddrag igen från Gamla testamentets tempelbeskrivning: i offertanken, i stegringen från förhallen till det allra heligaste och i utsmyckningen. Förf. gör sedan en jämförelse med den protestantiska kyrkan och kommer till följande nedslående resultat. Bänkkvarteren ropa ut sin tomhet, predikstolen är ett tomt fodral för en präst, läktaren ser ut som en framdragen låda, altarringen som en tom ask. Människomöblerna, som förf. kallar dessa inredningsanordningar i motsats till gudsmöblerna (altare, korskrank, funt o. s. v.), vill han ha avlägsnade i största utsträckning eller minskade. Den ståtliga crescendoen i anläggningen har ersatts av en nivellering omfattande triumfkrucifixets avlägsnande, dopfontens

framflyttande i koret, orgelns uppställning i konkurrens med altartavlan, kyrkogårdens (urspr. templetsgård) förvandling till trädbevuxen park, borttagandet av bilder från altaret. Han summerar: »Den protestantiska (och i viss mån även den katolska) kyrkan har under nyare tid på detta sätt ändrats från att vara ett kultmoment, utstrålande Guds härlighet och människans längtan, till att utgöra ett praktiskt auditorium, skrytsamt fullt av bekvämligheter och tekniska fulländningar.» Slutligen hänvisar förf. till gotländska kyrkor där medeltidens monumentala anda lever kvar mera än i någon annan kyrkoprovinc i norra Europa.

De intressanta synpunkterna känns igen från filosofiprofessorn i Bonn, L. H. Lützelers skildringar, som tidigare refererats i denna tidskrift. Otvivelaktigt har förf. rätt i sina teser, ehuru utvecklingen inom kyrkans tro, lära och sed medfört förändringar, som framtvingat olika ingrepp i den en gång så enhetliga interiören. Givetvis böra restaureringssakkunniga ha förståelse för dessa synpunkter och i möjligaste mån kunna tillämpa dem i de fall det är möjligt.

Bengt Cnattingius.

Helen Engelstad, Messeklaer og alterskrud. Kunstindustrimuseet i Oslo; Cammermeyers boghandel. Oslo 1941. 164 s.

Medeltidens norska textilmaterial har hittills varit föga känt. I jämförelse med svenska paramenter framträder en viss torftighet; tydligen har reformationstidens pietet icke varit så stor som hos oss, ty bevarade diplom berättar om rätt stor rikedom. Dessutom ha de ekonomiskt tryckta tiderna under 1500- och 1600-talen inte medgivit nyanskaffning.

Fru Engelstads avhandling inledes med en kort översikt av de olika kyrkliga dräkterna samt om liturgiska färger. Det starka engelska inflytandet röjer sig på mångahanda sätt och har skapat en viss olikhet mot svenska förhållanden. Så t. ex. förekommer paramenter i gult, blått och även brunt, som tyder på engelsk påverkan. Engelska broderier äro också vanliga under 1400-talets slut och 1500-talets början. En korkåpa från Stavangers domkyrka är en sen produkt från en engelsk broderiverkstad. Större är dock den nederländska importen, som genomsnittligt var av rätt enkel kvalitet med undantag för resterna av mässhaksbroderierna från Hjørundfjords kyrka i Bergens museum. Ett visst intresse tilldrar sig den inhemska broderiproduktionen, framför allt den, som knutits till birgittinerklostret Munkaliv. En något högre konstnärlig nivå presterades i en broderiverkstad i Trondheim, som bl. a. efterlämnat alster i Jämtlands och Härjedalens kyrkor.

Den vackert utstyrda volymen avslutas med en utförlig katalog över samtliga kända norska paramenter, vilka uppgår till 47 st. Därefter följer en kort beskrivning över tekniker och särskilda arter av läggsöm. Med detta verk har ett stort och för nordisk medeltidskonst värdefullt område klarlagts. Man väntar nu endast på en skildring av det märkliga isländska materialet, som säkerligen kommer att skänka oss en rikare bild av äldre nordisk broderikonst.

Bengt Cnattingius.

Sveriges kyrkor. Gotland Bd III, Hejde setting Stockholm 1942. X + 484 s. Pris 26 kr.

Ett nytt stort band av Sveriges kyrkor behandlande 16 kyrkor på Got-

land måste höra till det mest efterlängtrade i bokväg för en konstälskare. Intet landskap på fastlandet kan bjuda kyrklig konst av sådan kvalitet och omfattning som Gotland. Redan Stenkumla kyrka, som inleder bandet, är i det hänseendet typisk. En 1100-tals kyrka, vars äldsta del var ett kor, förses med ett kraftigt torn på 1230-talet. Kort därefter ersättes det gamla romanska koret med ett stort kor och tornet höjes. Mästaren igenkännes från Tofta, Träkumla och Eskelhem. En mansålder senare bygges långhuset om till en reslig gotisk byggnad, vars fönster glöda i härliga glasmålningar. Vid 1400-talets mitt prydes långhuset med målningar. Från 1100-tals kyrkan stammar det egenartade krucifixet, där Kristus bär fotbeklädnad. — Varje kyrka visar sig här vara en intressant individualitet, vars släktingar, både nära och fjärran, professor Johnny Roosval studerat med kärlek och omsorg.

Det är få band av Sveriges kyrkor, som göra ett mera vederhäftigt och man är nästan frestad att säga definitivt intryck. Det skulle vara tacksamt att ingå på en närmare skildring av intressanta sammanhang och konsthistoriska egenheter, som finnas här. Man ville nämna de båda vikingatidskyrkorna Sanda och Väte, de många dopfontarna av Byzantios och Majestatis, de härliga triumfkrucifixen, av vilka Vätekrucifixet av franskt ursprung särskilt må påpekas, måhända besläktat med skulpturerna på västfasaden i S. Denis, vidare de många glasmålningarna från 1200- och 1300-talen samt »passionsmålningarna» från 1400-talet. Bland målningar, som i senare tid kommit i dagen, fäster man sig särskilt vid de romanska väggmålningarna i Mästerby. Hilfelings omdöme 1799, att de »äro likare Troll och Spöken än

så Heliga Personer» vill ingen längre underskriva. De gotländska kyrkorna innehålla ofta överraskande föremål. En romansk fattigbössä i Tofta kyrka har utgjort sockel till triumfkrucifixet — denna sällan dokumenterade anordning har säkert varit mycket vanlig i våra medeltidskyrkor. I Atlingbo kyrkas torn finns en liten cell, som med ett fönster står öppen mot långhuset. Roosval anser, att detta lilla rum tjänstgjort som inclusorium, d. v. s. uppehållsort för en from person, som låtit inspärra sig för att gå upp i böner och kontemperation. I Sverige äro sådana penitensceller kända endast på Gotland (Vall, Endre, Bro, Västkinde och Martebo). Några brudbänkar från gotiken i Tofta och Eskelhem höra också till rariteterna.

Det föreliggande bandet övertygar läsaren om kyrkornas rikedomar. Men framför allt står det genom den lärda men ändå lättlästa texten klart att dessa rikedomar äro allas vår egen dom och en nationell skattkammare, som belyser hela vår odlings historia.

Bengt Cnattingius.

Monica Rydbeck, Valvslagning och kalkmålningar i skånska kyrkor. Skrifter utg. av Kungl. Humanist. Vetenskapssamf. i Lund XXXV, Lund 1943.

Fyra århundradens skånsk konsthistoria passera här revy. Doc. Monica Rydbeck behandlar valvtypernas kronologi och uppställer en serie, som är grundläggande för kyrkornas konsthistoria. De romanska formerna halvkupoler, tunnvalv och ribblösa korsvalv avlösas under 1200-talet av fyr- och sexdelade, kupolformade valv med treklöverformiga valvribbor. Under 1300-talet förändras ribbformen, och på 1400-talet blir stjärnvalvet modernt

(t. ex. Malmö S. Petri, Hälsingborgs Mariakyrka).

Valvens dekorerings är föremål för en intressant behandling. Förf. kommer till det märkliga resultatet, att i den skånska målarkonsten under medeltiden finnes en kontinuerlig följd av muralmålningar från 1100-talets mitt till 1500-talets början. Man har i senare tid lyckats påvisa en omfattande målarskola både under 1200-talets senare hälft och under 1400-talet. Till de förstnämnda höra enkla dekora-tionsmotiv med akantus, rosor och treblad, som förekomma i Dalby och och tornrummet i S. Sallerup samt Åhus (delvis förstörda). Under 1400-talet komma impulser från det blomstrande kyrkmåleriet i mellansverige. Flera olika skolor kunna urskiljas. Den märkligaste är Nils Håkanssons. Han signerade målningarna i Ysane i Blekinge 1459 och smyckade Knislinge kyrka. Hans lärjunge betecknas Vittskövlemästaren, och 1460 har han målat Torna Hällestads kyrka och en mängd andra kyrkor i nordöstra Skåne. En senare konstnär är Everlövmästaren från 1400-talets sista del (ex. Hästveda). Flera yngre målning-sperioder finnas representerade i ex. Hjårsås och framför allt Krämarekapellet i Malmö S. Petri.

Den värdefulla framställningen av skånska målningar framkallar hos läsaren en önskan att en omfattande bildpublikation snart måtte utgivas med detta märkliga målningmaterial.

Bengt Cnattingius.

Meddelanden från Lunds Univ. histo-riska museum, Lund 1942.

I ovannämnda skrift förtjänar tre bidrag till Skånes kyrkliga konst-historia att omnämnas. Största intresset tilldrager sig professor Otto Rydbecks

publicering av undersökningarna kring Lunds domkyrkas östparti. De gävo positiva bidrag till vår kunskap om den äldsta domen och framläggas här i sitt sammanhang. Docenten Monica Rydbeck har tvänne bidrag, ett om Bing-Monumentet i Smedstorps kyrka och ett annat om Göransgruppen i Falsterbo av vilken prinsessan beva-rats. Det sistnämnda anknuter till Gräbkes publicering av rostockmästa-ren Heninck Roleves verk.

Bengt Cnattingius.

Kyrkogårdsvård.

Handbok i kyrkogårdsvård utgiven av Else Dahl. Diakonistyrelsens bok-förlag Stockholm 1943. 344 sid. Kr. 14:—.

Ett länge känt behov (som det heter) har här blivit tillgodosett. Sedan mer än femton år har detta verk planerats av Föreningen för dendrologi och park-vård. Hade denna bok då utkommit skulle mycket varit annorlunda på våra kyrkogårdar, men samtidigt måste man komma ihåg, att förelig-gande handbok inte blivit så fullstän-dig och så rik på synpunkter.

Ämnet är mycket omfattande och har därför anförtratts flera författare. Rektor D. Nylund skriver om kyrko-gårdarnas historia och stadsträdgårds-mästare B. Myllenberg och fru Else Dahl om främmande länders begravningsplatser. Med intresse tar man del av framställningen av dansk kyrko-gårdskultur, kanske den främsta i världen. Hur kommer det sig att denna gått oss i stort sett förbi? Här hade vi, som företråda Europas kanske minst utvecklade kultur på detta om-råde, haft mycket att lära. Ett stort kapitel, som gjorts onödigt fylligt,

behandlar gällande lagar och förordningar på området. Det viktiga kap. om kyrkogårdens anläggning och vård är i anmälares tycke onödigt sönderstyckat genom uppdelningen i många författare. Emellertid rymmer denna framställning så många goda iakttagelser och synpunkter, att kritiken bör förstummas. Anmälares vill särskilt erinra om den engelska idén med s. k. gardens of rest, gemensamhetsgravar, som antingen bestå av ett gräsfält över vilket askan strös ut eller ett monument med namnen på dem, som på något sätt jordats. Stort utrymme ägnas trädens vård, ett område där mycken ohägn sker. Man kan se de mest häpnadsväckande exempel på misshandel med träden. Här är behovet av upplysning mycket starkt och förbud mot tilltagsna personers ovarsamma framfart av nöden. I övrigt innehåller kapitlet om kyrkogårdens anläggning många goda uppslag. Med hjälp av talrika planer och fotografier åskådliggöras möjligheterna till variering, som är en kardinalpunkt för nyanläggningar. Ett avsnitt av detta kapitel handlar om åtgärder, som kunna göras för att försköna äldre gravplatser. Särskilt påpekas behovet av avskildhet i större samhällen. Kapitlet om gravvårdar av länsarkitekten N. Blanck är i anmälares tycke alltför kortfattat och saknar den profetiska styrka, som hade behövts för att råda bot på ett ofog från stenindustrien att diktera smaken på detta område. Ett intressant avsnitt av kyrkoherde H. Isberg behandlar gravvårdarnas inskription. Slutkapitlet av E. Dahl om kyrkogårdens förvaltning och tjänstemän samt avsnitten om balsamering är också av nytta att se sammanställt och ökar värdet av det väl planlagda verket.

Bengt Cnattingius.

Kyrkan.

Joh. Lindblom, Ekkllesia. En biblisk studie till belysning av kyrkoproblemet. Sthlm, Sv. kyrkans diakonistyrelsens bokförl. 1943. 108 s. Kr. 3:—.

Man får gå åtskilliga år tillbaka i tiden för att finna en motsvarighet till det livliga intresse för kyrkans begrepp och väsen, som för närvarande råder i vårt land. Det ena inlägget följer på det andra, och av allt att döma synes denna aktualitet snarare ökas än minskas.

I diskussionen om kyrkans väsen och berättigande använder man emellertid begreppen kyrka och församling, liksom om de skulle förekomma i Nya Testamentet i samma betydelse och samma omfång som i våra dagar. Om nu Nya Testamentets församlingsbegrepp framställs som alltjämt normerande, ligger det emellertid allmakt uppå att man gör klart för sig vad dessa begrepp i Nya Testamentet betyda, och oklarhet härutinnan kan endast skapa förvirring. Att en exegetisk fackman, strängt sakligt och utan förutfattade meningar, utreder och analyserar begreppet, är därför inte bara tacknämligt utan också nödvändigt. Det är just detta professor Johannes Lindblom nu gjort i en liten mönstergillt klar, strängt objektiv skrift. Den är fullständig fri från överlägsen polemik, som i detta speciella fall snarare brukar stöta anorledes tänkande än övertyga dem. Den saknar inte personlig värme, men har den som kommer av Nya Testamentets eget vittnesbörd.

För att läsaren inte skall påtvingas några ovidkommande associationer, undviker författaren att t. o. m. använda ordet »kyrka», utan behåller i stället det nytestamentliga ordet »ekkllesia»; likaså talar han om

»tjänst» och ej om »ämbete», därför att vi med det senare ordet förknip-
pa föreställningar, som äro främmande
för urkristendomen, fast lön, viss kom-
petens o. s. v. Det är inte den popu-
lära vägen, men den som ger det säk-
raste resultatet. I vanliga fall plägar
man läsa in sina egna eller sin tids tan-
kar i Nya Testamentet och man åbe-
ropar sig helst endast på de ställen,
som passar ens syften för tillfället
och omtolkar dem, som inte gå ihop
med dessa. Med en sådan metod kan
man som bekant läsa in eller ut ur
Nya Testamentet nästan vad som helst,
och varje kyrkosamfund brukar med
förkärlek framhålla, att just det för-
verkligat det nytestamentliga försam-
lingsidealet.

De senaste årtiondenas exegetiska
forskning har med förkärlek ägnat sig
åt undersökningen av kyrkobegreppet,
och detta möjliggör i dag en helt an-
nan tveklöshet och säkerhet på om-
rådet än tidigare, då exegetiken en-
dast hade tvekande eller undvikande
svar att ge på frågan, vad Nya Testa-
mentet lär om kyrkan. Lindblom sam-
manfattar sålunda: det som konstitu-
erar ekklesia i nytestamentlig mening
är ingenting annat än *Kristus eller
om man så vill Kristus i förkunnelse
och heliga handlingar*. Ingen av de
församlingsbildningar eller kyrkoska-
pelsor, som historiskt framträtt, kun-
na emellertid göra anspråk på att vara
exakta motsvarigheter till den nytesta-
mentliga tidens ekklesia av det enkla
skälet, att den apostoliska tidens för-
hållanden aldrig återkommit i histo-
rien, sedan den första generationen
gått ur tiden. »Den nytestamentliga
församlingen som norm för försam-
lingsbildning är alltså och måste vara
en chimär.» En annan sak är det att
alla församlingsbildningar ha att med
Nya Testamentet som måttstock avgö-
ra vad som är kristligt och vad som är

okristligt. Inte den kyrkoform, som
bokstavligen är mest lik den nytesta-
mentliga församlingen, utan den som
bäst låter Kristus som grunden komma
till sin rätt och tillika bäst förverkli-
gar Kristi herravälde såsom mål, är
den i anda och sanning mest nytesta-
mentliga församlingsbildningen. Det
vill med andra ord säga, att kyrko-
bildningen aldrig kan vara något en
gång för alla fixerat, vore det också
inom gränserna för ett förment ny-
testamentligt församlingsideal, utan de
kyrkliga formerna måste inrättas, som
tiden i varje skede kräver.

Det kunde ligga nära till hands för
en nytestamentlig exeget att vilja göra
den nutida församlingen till en kopia
av den nytestamentliga. Men för denna
frestelse har icke professor J. Lind-
blom fallit. Det synes vara den icke
minsta förtjänsten hos detta veten-
skapligt objektiva men på samma gång
högst aktuella inlägg i kyrkocodebat-
ten, att det så helhjärtat inskärper
som kyrkans plikt icke att till varje
pris slå vakt om vissa kyrkliga for-
mer utan att förverkliga Kristi full-
komliga herravälde. »För var och en
som har känt tyngden av Jesu ord:
'Gån ut på vägar och stigar och *nödgen*
dem att komma in', blir uppgiften att
förvalta det dyrbara arvet icke blott
en uppgift att konservera det, utan
framför allt en uppgift att göra det
levande och ställa det i livets tjänst.»

Båda de huvudgrupper, som för när-
varande livligt förfäktat sina respekti-
ve meningar, antingen ett mera kollek-
tivt eller ett mera individuellt kyr-
kobegrepp, måste taga hänsyn till den-
na fina, klara och logiska utredning
av vad Nya Testamentet menar med
ekkllesia — i dagspressen har den re-
dan diskuterats på båda hållen. Den
personliga fromhet, som skymtar bak-
om de lugna och lidelsefria orden,
ger inlägget en särskild tyngd.

Bror Olsson.